

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 30/1997 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om polisens personregister

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 oktober 1997 proposition 133/1997 rd med förslag till lag om ändring av lagen om polisens personregister till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med ett beslut av riksdagen har grundlagsutskottet lämnat ett utlåtande (GrUU 29/1997 rd) om ärendet. Utlåtandet ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- dataadministrationschef Aulis Gerlander, lagstiftningsrådet Antti Pelttari och överin-

- spektör Jouko Huhtamäki, inrikesministeriet
  - lagstiftningsrådet Anna-Riitta Wallin och lagstiftningsrådet Leena Vettenranta, justitieministeriet
  - referendarierådet Jorma Kuopus, riksdagens justitieombudsmans kansli
  - dataombudsmannen Reijo Aarnio
  - tullsekreterare Petra Mäyrä, Tullstyrelsen
  - biträdande chef Kari Rantama och kriminalöverinspektör Kimmo Hakonen, centralkriminalpolisen
  - avdelningschef Matti Simola och juristen Harri Sarvanto, skyddspolisen.
- Utrikesministeriet har lämnat ett skriftligt utlåtande om ärendet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om polisens personregister. Ändringarna har samband med konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå som ingicks i Bryssel den 26 juli 1995 och med det anknytande tilläggsprotokollet om behörigheten för Europeiska gemenskapernas domstol, som upprättades den 24 juli 1996. Regeringen har lämnat en särskild proposition till riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen och tilläggsprotokollet.

Genom konventionen inrättas en europeisk polisbyrå. Polisbyrån har till uppgift att bistå de behöriga myndigheterna i Europeiska unionens

medlemsstater när det gäller att förebygga och utreda de former av internationell brottslighet som anges i konventionen.

Vidare föreslås vissa nödvändiga ändringar i bestämmelserna om begränsning av den registrerades rätt till insyn, utlämnande av uppgifter till andra än polisen och utlämnande av uppgifter till utlandet, polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och i bestämmelserna om utlåtanden om tillförlitlighet.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Allmän motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet förslaget angeläget och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med ändringarna nedan.

I ett utlåtande om ett förslag till lag om fullgörande av polisuppgifter inom försvarsmakten (RP 57/1995 rd, FvUB 3/1995 rd och GrUU 8/1995 rd) gjorde grundlagsutskottet en bedömning av 8 § 1 mom. regeringsformen snart efter att reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna trädde i kraft. Grundlagsutskottet framhöll rent generellt vikten av att detaljregleringen är exakt. Utskottet framhöll särskilt att också frågan om förvaringstiden för uppgifter i personregistren berörs av kravet på reglering i lag enligt 8 § 1 mom. regeringsformen. Grundlagsutskottet upprepar denna uppfattning i sitt utlåtande 7/1997 rd.

I 24 § i lagförslaget föreskrivs om utplåning av uppgifter ur personregister. Det nya 2 mom. gäller Europolregistret och uppfyller enligt grundlagsutskottet kravet på reglering i lag. Enligt 3 mom. utfärdas bestämmelser om den tid registrerade uppgifter i övriga register skall bevaras genom förordning. Denna bestämmelse strider enligt grundlagsutskottet klart mot utskottets ståndpunkt i utlåtande 7/1997 rd och leder till att lagförslaget måste behandlas i kvalificerad lagstiftningsordning. Lagen kan emellertid stiftas i vanlig lagstiftningsordning, om bestämmelser om tidsfristerna för bevarande av uppgifter tas in i momentet eller om momentet stryks i detta sammanhang. I det senare fallet tillämpas den allmänna lagstiftningen om personregister på tiden för bevarande till dess att en totalrevidering av lagen om polisens personregister genomförs och bestämmelser om denna frågeställning då tas in i lagen.

Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår förvaltningsutskottet att 24 § 3 mom. stryks. Samtidigt föreslår utskottet att bestämmelser om utplåning av uppgifter ur polisens

personregister tas in i lagförslaget. Av denna anledning måste lagförslaget också innehålla en allmän beskrivning av de datoriserade informationssystemen och registren i dem.

För närvarande regleras utplåning av uppgifter i förordningen om polisens personregister (1116/1995). Utskottet föreslår att bestämmelserna om utplåning av uppgifter som sådana lyfts över till lagen med undantag för tidsfristen för bevarande av utlåtanden om personers tillförlitlighet i skyddspolisens funktionella datasystem. Utskottet föreslår att utlåtandena om tillförlitlighet utplånas tio år efter att de har lämnats. Vidare föreslår utskottet vissa justeringar i bestämmelserna om identifieringsregister, signalementsregister och register över tillvägagångssätt och i bestämmelserna om tidsfristerna för bevarande av uppgifter i de permanenta personregistren avsedda att användas av personer inom polispersonalen eller arbetsgrupper bestående av polispersonal.

Bestämmelser om datasystem och register i dem finns för närvarande i förordningen om polisens personregister. Utskottet anser att det är nödvändigt att ta in allmänna definitioner i lagen, eftersom bestämmelserna om utplåning av uppgifter ur registren inom de datoriserade systemen föreslås bli upplyfta på lagnivå. Vad gäller närmare bestämmelser hänvisar utskottet till detaljmotiveringen nedan.

I och med att bestämmelserna om utplåning av uppgifter och definitionerna på register lyfts upp på lagnivå måste vissa andra punkter ändras i propositionen. Utskottet föreslår att 24 § 2 och 3 mom. upphävs eftersom de inte längre behövs. Det nya 24 a § 2 mom. föreskriver om utplåning av uppgifter i Europolregistret.

Vidare föreslår utskottet en ändring i 5 § 1 mom. Ändringen behövs eftersom den allmänna beskrivningen av polisens riksomfattande permanenta datoriserade personregister föreslås bli intagen i lagen.

Utskottet anser förslaget ovan vara en tillfällig lösning och understryker att behovet av en totalöversyn av bestämmelserna om polisens personregister, bland annat på grund av den planerade

reformen av personregisterlagen, inte försvinner i och med detta förfarande. Lösningen bör inte heller ses som en förhandsståndpunkt rörande förhållandet mellan lagen och polisens personregister och riktlinjerna i samband med en översyn av personregisterlagen.

Utskottet förutsätter att regeringen ser till att riksdagen efter att propositionen om en revidering av den allmänna personregisterlagen har lämnats så snart som möjligt föreläggs ett förslag till lag om revidering av lagen om polisens personregister. I revideringen bör ingå tillräckligt utförliga bestämmelser om polisens personregister, uppgifterna i registren, användningsändamålet för uppgifterna och tiden för bevarande av uppgifter.

Detaljmotivering

1 §. Lagens tillämpningsområde. I 2 mom. föreslår utskottet ändringar som går ut på att bestämmelserna om polisens permanenta riksomfattande datoriserade register, datasystemen för polisärenden och datasystemet för förvaltningsärenden i förordningen om polisens personregister tas in i detta moment. Dessutom ändras namnet på registret över misstänkta till datasystemet för misstänkta för att bättre motsvara sitt innehåll. De register som anges i momentet skall ingå direkt i lag.

1 a §. Datasystemet för polisärenden. Utskottet föreslår att den nya paragrafen skall innehålla den allmänna beskrivning av datasystemet för personuppgifter som ingår i 2 § i den gällande förordningen om polisens personregister. Det är nödvändigt att ta in en allmän beskrivning av datasystemet och registren, eftersom, enligt betänkandet, också bestämmelser om utplåning av uppgifter i datasystemen bör tas in särskilt för varje enskilt register i datasystemen.

I 1 mom. föreskrivs att datasystemet för polisärenden är avsett för polisens riksomfattande bruk och upprätthålls med automatisk databehandling. Beskrivningen av användarna påverkar bland annat frågan om utbyte av uppgifter inom polisorganisationen betraktas som användning eller utlämnande av uppgifter enligt person-

registerlagen. Den normala användarkretsen skall enligt förslaget bestå av polispersonal som i princip har rätt att använda uppgifter i datasystemet. I praktiken har anställda inom polisen bara rätt att använda uppgifter i registren i den omfattning som arbetsuppgifterna kräver. I första hand kommer rätten att använda uppgifter att begränsas till mål inom ett geografiskt avgränsat område bestående av härader. Om en arbetsuppgift till exempel kräver uppgifter från hela landet kan rätten att använda register utvidgas till hela registerinnehållet. Denna utvidgade rätt kan till exempel komma i fråga vid utredning av omfattande brottsserier och analys och statistikföring av brott.

I 2 mom. föreskrivs att datasystemet för polisärenden består av flera register, som räknas upp. Registren är desamma som i 2 § i den gällande förordningen om polisens personregister: brottsanmälningssystemet, efterlysningssystemet, identifieringssystemet, egendomsregistret, registret över anhållna, signalementsregistret, registret över tillvägagångssätt, registret över efterspanade motorfordon och registret för förmedling av meddelanden. Dessutom föreslår utskottet följande nya register: undersöknings- och handräckningssystemet och undersöknings- och handräckningssystemets arkivindex. En exaktare beskrivning av innehållet i datasystemen och registren skall alltså ingå i 2 § förordningen om polisens personregister.

De datoriserade undersöknings- och handräckningssystemen och arkivindexen inom dem som en eller flera polisenheter har tillgång till slås ihop till polisens riksomfattande permanenta datoriserade undersöknings- och handräckningssystem och arkivindex inom undersöknings- och handräckningssystemet.

Polisen har tillgång till elva länsspecifika undersöknings- och handräckningssystem inklusive arkivindex och centralkriminalpolisens undersöknings- och handräckningssystem inklusive arkivindex. Systemen ingår i en 22 Unixserver och de är placerade på flera ställen i landet och hos centralkriminalpolisen. Registren är identiska vad beträffar tillämpningar och databaser. Det krävs stora personella resurser att hantera ett decentraliserat system, eftersom till exempel alla

ändringar i tillämpningarna måste införas särskilt i varje databas. Dessutom måste varje Unix-server ha personal med utbildning i hantering och underhåll av servern. Om databaserna slås ihop till en enda riksdatabas och placeras hos central-kriminalpolisen, där också polisens övriga riksdatabaser finns, kan resurser för hantering och underhåll av databaserna sparas in.

Polisen måste enligt lag årligen lämna uppgifter om brottslighet till bland annat Statistikcentralen. För närvarande samlas uppgifterna främst in ur länsstyrelsernas och centralkriminalpolisens undersöknings- och handräckningssystem. Det går mycket tid åt till att samla in uppgifter ur dessa decentraliserade datasystem och det krävs en hel del personella resurser. Av samma anledning tar det mycket tid och arbete i anspråk att samla in uppgifter för polisens eget spanings- och analysarbete. Om de decentraliserade databaserna slås ihop kan uppgifter utföras betydligt snabbare och med mindre ekonomiska resurser. Dessutom är de statistiska uppgifterna mer tillförlitliga och innehållsligt identiska om de kommer från en och samma databas.

Avsikten med undersöknings- och handräckningsregistret är att databehandla det material som uppkommer vid förundersökning i enlighet med förundersökningslagen och förordningen om förundersökning och tvångsmedel och vid polisundersökningar eller handräckningar i enlighet med polislagen och att skriva ut anmälningskopior för att effektivisera förundersökningen och polisundersökningen, främja den allmänna ordningen och säkerheten, förbättra kundservicen och ta fram statistiska uppgifter.

De regelbundna informationskällor som anlitats vid registrering är polisanmälningar, andra anmälningar rörande polisåtgärder, uppgifter i samband med utredningar och tagande i förvar av berusade och uppgifter om slutförda förundersökningar och polisutredningar.

Följande typer av uppgifter ingår i registren: 1) personbeteckning, födelsestid, efter- och förnamn, nationalitet, födelseland, yrke, adress- och telefonuppgifter för personer misstänkta för brott vid anmälningar om brott eller polisåtgärder, 2) efter- och förnamn, personbeteckning, födelsedatum, nationalitet, födelseland, yrke,

adress- och telefonuppgifter för personer som anmäler brott och polisåtgärder, är vittnen och målsägande eller i övrigt har att göra med en anmälan och 3) polispersonal, juridiska personer, föremål, fordon och trafikmedel, båtar, narkotika, uppgifter om omständigheter vid trafikolyckor, brottsrubriceringar och beskrivning av åtgärder vid anmälningar, tvångsmedel, uppgifter om avslutad förundersökning och polisutredning och dessutom en fritt formulerad beskrivning av en anmälan, anmärkningar till anmälningar och övriga nödvändiga uppgifter i fråga om anmälningar om förundersökning och polisutredning.

Syftet med undersöknings- och handräckningssystemets arkivindex är att registrera nödvändiga uppgifter i det material som uppstår vid förundersökning i enlighet med förundersökningslagen och förordningen om förundersökning och tvångsmedel och vid polisutredningar eller handräckningar i enlighet med polislagen. Materialet har arkiverats i form av handlingar i arkiven vid häradenas polisinställningar. Också målsägande i till exempel skadeståndsmål som behöver utredningsprotokoll kan ha nytta av ett arkivindex. Ofta kan skadeståndsmål komma upp först många decennier efter den händelse som finns protokollförd i undersökningsmaterialet.

När det gäller bevarande av handlingar följs arkivlagen (831/1994). I 8 § 2 mom. föreskrivs att arkivbildaren skall bestämma förvaringstiderna och förvaringssätten för handlingar som inkommer och uppstår till följd av vissa uppgifter och dessutom ha en arkivbildningsplan över dem. Enligt lokalpolisens arkivbildningsplan av den 6 mars 1995 skall förundersökningsmaterial, polisundersökningsmaterial och annat material om anmälningar bevaras i femtio år.

Arkivindexet innehåller uppgifter om: 1) fysiska och juridiska personer, 2) identifieringsuppgifter om mål och fall, 3) målets redogörelsegrad och 4) tvångsmedel.

Dessa uppgifter skall flyttas över till arkivindexet när uppgifter om ett mål utplånas i undersöknings- och handräckningssystemet.

I 3 mom. nämns kriterierna för vilka uppgifter som får samlas in och registreras i databasen

inom datasystemet för polisärenden och i de enskilda registren. Datasystemet får innehålla uppgifter som är nödvändiga för att de uppdrag som avses i 1 § 1 mom. lagen om polisens personregister skall kunna fullföljas. En närmare beskrivning av registrerade personuppgifter skall alltså ingå i 2 § förordningen om polisens personuppgifter.

1 b §. Datasystemet för förvaltningsärenden. Den nya paragrafen skall enligt utskottets förslag innehålla en allmän beskrivning av det datasystem för förvaltningsärenden som ingår i 3 § i den gällande förordningen om polisens personregister. Det är nödvändigt att ta in en allmän beskrivning av datasystemet och registren i lag, eftersom det i detta betänkande också föreslås bestämmelser om utplånande av uppgifter för varje enskilt register i datasystemet.

I 1 mom. föreskrivs att datasystemet för förvaltningsärenden är avsett för polisens riksomfattande bruk och förs med hjälp av automatisk databehandling. Den regelbundna användarkretsen består av hela polispersonalen som i princip har rätt att använda uppgifter i datasystemet.

I 2 mom. föreskrivs att datasystemet för förvaltningsärenden består av delregister. Registren räknas upp i momentet. Delregistren är desamma som i 3 § förordningen om polisens personregister: vapentillståndsregistret, identitetskortsregistret, passregistret, kontrollkortsregistret, registret för identifiering av utlänningar, väktarregistret och ordningsmannaregistret. En noggrannare beskrivning av innehållet i registren skall alltså ingå i 3 § förordningen om polisens personregister.

I 3 mom. ingår kriterier för vilka uppgifter som får samlas in och registreras i databasen och delregistren inom datasystemet för förvaltningsärenden. Datasystemet får innehålla de personuppgifter som är nödvändiga för att polisen skall kunna utföra de uppgifter som avses i 1 § 2 mom. polislagen. En närmare beskrivning av de registrerade personuppgifterna skall alltså ingå i 3 § förordningen om polisens personregister.

4 §. Inrättande av personregister. Utskottet föreslår att också 1 a och 1 b § räknas upp i 1 mom.

5 §. Personregister avsedda för polisens riksomfattande bruk. Utskottet föreslår att det i 1 mom. föreskrivs att beträffande permanenta personregister som är avsedda för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling gäller vad som bestäms i 1 kap. En närmare beskrivning av datasystemet för polisärenden och datasystemet för förvaltningsärenden skall alltså ingå i 2 och 3 § förordningen om polisens personregister.

9 a §. Uppgifter i polisens permanenta personregister. I den nya paragrafen för utskottet in kriterier för vilka uppgifter som får samlas in och registreras i polisens personregister. Bestämmelser om vilka uppgifter som får samlas in och registreras i polisens personregister finns i den gällande förordningen om polisens personuppgifter, med undantag för registret över misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem. I en rekommendation för skydd av personuppgifter delas polisens arbetsuppgifter in i polisiära åtaganden (police purposes) och administrativa åtaganden (administrative purposes). Enligt rekommendationen avses med polisiära åtaganden alla uppgifter som en polismyndighet skall fullfölja för att hindra och bekämpa brott och för att upprätthålla allmän ordning.

Enligt datasekretessrekommendationen måste uppgifter för administrativa ändamål föras in i särskilda register. I vilket fall som helst är det enligt rekommendationen viktigt att se till att bestämmelserna om polisens uppgifter inte tillämpas på administrativa uppgifter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om polisens rätt att samla in och föra in personuppgifter i polisens register i överensstämmelse med dessa två huvudprinciper.

I 1 mom. ingår bestämmelser om polisens rätt att samla in och registrera uppgifter som är nödvändiga för att polisen skall kunna fullfölja de åtaganden som avses i 1 § 1 mom. polislagen. Det är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga brott och sörja för att brott blir föremål för åtalsprövning. De uppgifter som är nödvändiga för dessa åtaganden samlas in och lagras enligt paragrafen i överensstämmelse med de polisiära ändamålen i data-

sekretessrekommendationen. Beträffande datasystemet för polisärenden ingår en hänvisning till 1 a §, där det sägs att uppgifter för datasystemet för polisärenden får samlas in och lagras på samma grunder.

I 2 mom. ges polisen rätt att samla in och lagra de uppgifter som behövs för att fullfölja de uppgifter som avses i 1 § 2 mom. polislagen. Enligt momentet skall polisen också utföra andra ålagda uppgifter och tillhandahålla all den hjälp som varje arbetsuppgift kräver. Bestämmelser om polisens åtaganden som myndighet finns utom i polislagen i flera andra lagar och förordningar. Exempel på sådana författningar är vägtrafiklagen (267/1981), passlagen, hittegodslagen (778/1988), utlänningslagen, lagstiftningen om skjutvapen, lagen om utredande av dödsorsak (459/1973) och i många lagar och förordningar om tillsyn över näringarna. Uppgifter som är nödvändiga för dessa åtaganden samlas in och registreras i det administrativa syfte som datasekretessrekommendationen avser. Beträffande datasystemet för förvaltningsärenden hänvisar momentet till 1 b §, där insamling och lagring av uppgifter i datasystemet för förvaltningsärenden regleras på samma grunder.

13 §. Polisens rätt till uppgifter ur vissa register. Med hänvisning till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om näringsförbud och vissa andra lagar (RP 198/1996 rd) och lagutskottets betänkande 15/1997 rd om propositionen föreslår förvaltningsutskottet att 13 § 2 mom. 1 punkten av tekniska skäl stryks i det föreliggande lagförslaget, eftersom den är onödig. Genom den tidigare propositionen har lagrummet kompletterats med näringsförbud. Riksdagen har redan godkänt punkten och den kommer av allt att döma att träda i kraft före det föreliggande lagförslaget.

I betänkandet (FvUB 26/1997 rd) om proposition 158/1997 rd med förslag till lagstiftning om förhindrande och utredning av penningtvätt föreslår förvaltningsutskottet att 13 § 2 mom. 5 punkten lagen om polisens personregister skall upphävas. Lagförslagen i propositionen avses träda i kraft den 1 januari 1998. Därför föreslår utskottet att också 13 § 2 mom. 5 punkten i det föreliggande lagförslaget stryks.

19 §. Utlämnande av uppgifter till andra än polisen. I betänkandet (FvUB 29/1997 rd) om proposition 183/1997 rd med förslag till revidering av skjutvapenlagstiftningen föreslår förvaltningsutskottet att gällande 19 § 4 punkten lagen om polisens personregister skall ändras i överensstämmelse med propositionen. Enligt tillgängliga uppgifter kommer skjutvapenlagen att träda i kraft före det föreliggande lagförslaget. Därför föreslår utskottet av tekniska skäl att 19 § 1 mom. 4 punkten tas in i lagförslaget i den form den har i förslaget till skjutvapenlag.

20 §. Utlämnande av uppgifter till utlandet. I proposition 183/1997 rd föreslås att 20 § lagen om polisens personregister kompletteras med ett nytt 4 mom., varvid gällande 4 mom. blir 5 mom. I det nu föreliggande lagförslaget föreslås åter att 20 § kompletteras med nya 4 och 5 mom., varvid nuvarande 4 mom. blir 6 mom. Lagförslagen i proposition 183/1997 rd beräknas träda i kraft tidigare än den nu föreslagna lagen. Av denna orsak föreslår utskottet en teknisk lösning som går ut på att ingressen i fråga om 20 § i det föreliggande lagförslaget ändras genom att till 20 § fogas nya 5 och 6 mom., varvid det 5 mom., som godkänts i anknytning till ikraftträdandet av lagstiftningen om skjutvapen blir 7 mom. Den föreslagna ändringen påverkar inte momentens innehåll.

23 §. Utlåtande om tillförlitlighet. Föreslagna 23 § 1 mom. 4 punkten ger polisen rätt att med vissa begränsningar använda uppgifter ur polisens personregister också då utlåtanden ges om en persons tillförlitlighet när det gäller att pröva frågan om han skall beviljas en föreslagen titel eller värdighet. Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande att polisens personregister har inrättats för att göra det möjligt för polisen att utföra de uppgifter som anges i 1 § polislagen. Den nu föreslagna användningen av registren för att ge utlåtanden om en persons tillförlitlighet faller utanför ramen för dessa uppgifter. Med hänvisning till grundlagsutskottets åsikt föreslår förvaltningsutskottet av de orsaker som framgår av 8 § 1 mom. regeringsformen att bestämmelsen stryks.

6 kap. Utplåning av uppgifter i personregister.

Utskottet föreslår att rubriken för 6 kap. ändras till följd av de nedan föreslagna ändringarna i 24 § och förslagen om nya 24 a—24 e §.

24 §. Utplåning av uppgifter i personregister. Utskottet föreslår att 2 mom. i gällande 24 § (i denna proposition 3 mom.) upphävs, eftersom utskottet i detta betänkande föreslår att förvaringstiderna för uppgifter i polisens personregister skall regleras genom lag. De bestämmelser som svarar mot 2 mom. i propositionen föreslås samtidigt ingå i en ny 24 a §. Vidare föreslås att paragrafrubriken ändras till "Uppgift som har konstaterats vara felaktig" för att ge en bild av paragrafens nya innehåll.

24 a §. Utplåning av uppgifter ur datasystemet för misstänkta. I denna nya paragraf föreslår utskottet regler för hur länge uppgifter i datasystemet för misstänkta skall bevaras.

Enligt 1 mom. 1 punkten utplånas uppgifter om en person ur registret över misstänkta då 10 år har förflutit sedan den sista uppgiften har införts. Med tanke på till exempel bekämpningen av narkotikabrott samt ekonomisk och internationell brottslighet och för att komma åt yrkes- och vaneförbrytare är det absolut nödvändigt att man under en tillräckligt lång tid kan följa upp misstänkta. I synnerhet när det gäller brottsserier är det nödvändigt att bevaringstiden för uppgifter från observation räknas från det den sista uppgiften införts. Den nu föreslagna bestämmelsen om utplåning av uppgifter motsvarar till innehållet reglerna för utplåning av uppgifter ur registret över misstänkta i 4 § förordningen om polisens personregister.

Uppgifter om en person skall enligt 1 mom. 2 punkten utplånas ur det nya Europolregistret när de inte längre är nödvändiga för att Europol skall kunna utföra sina arbetsuppgifter. Det skall dock undersökas med minst tre års mellanrum om uppgifterna fortfarande behövs och, om uppgifterna inte utplånas då, skall en anteckning om undersökningen göras. Om en behörig myndighet, som lagrat uppgifter i registret, utplånar dem bör Europol informeras om saken. Bestämmelsen överensstämmer med Europolkonventionen.

24 b §. Utplåning av uppgifter ur skyddspolisens funktionella datasystem. Utskottet föreslår i den-

na nya paragraf regler för hur länge uppgifter i skyddspolisens funktionella datasystem skall bevaras.

Uppgifter om en person skall utplånas ur skyddspolisens funktionella datasystem när 25 år har förflutit sedan den sista uppgiften har införts. I synnerhet uppgifter som har registrerats för att komma åt spionage mot staten eller olovlig underrättelseverksamhet kräver en lång förvaringstid med hänsyn till att verksamheten kan sträcka sig över en lång period. Den nu föreslagna bestämmelsen om utplåning av uppgifter har samma innehåll som reglerna för utplåning av uppgifter ur skyddspolisens funktionella datasystem i 5 § i den gällande förordningen om polisens personregister.

Utlåtandena om tillförlitlighet skall enligt förslaget utplånas när 10 år förflutit sedan ett utlåtande givits. Orsaken till att dessa uppgifter behöver bevaras en kortare tid är att ett utlåtande om tillförlitlighet också kan innehålla uppgifter från polisens övriga personregister, för vilka den stipulerade bevaringstiden kan vara kortare än 25 år.

24 c §. Utplåning av uppgifter ur datasystemet för polisärenden. Den nya paragrafen skall enligt utskottets förslag innehålla regler för utplåning av uppgifter ur datasystemet för polisärenden.

Enligt 1 mom. 1 punkten skall uppgifterna om ett misstänkt brott utplånas ur brottsanmälningsindexet när ett år har förflutit sedan åtalsrätten för brottet har preskriberats. Ungefär hälften av de misstänkta brott som kommer till polisens kännedom är sådana för vilka åtalsrätten preskriberas när två år har förflutit från den dag det misstänkta brottet begicks och cirka en fjärdedel är brott för vilka åtalsrätten preskriberas när fem år har förflutit från det misstänkta brottet.

Uppgifter om brottsanmälningar utplånas enligt 2 punkten ur undersöknings- och handräckningssystemet när ett år har förflutit sedan åtalsrätten för brottet har preskriberats och andra anmälningsuppgifter när fem år har förflutit sedan anmälan registrerades. De misstänkta brott som kommer till polisens kännedom årligen består till ungefär hälften av brott för vilka åtalsrätten preskriberas när två år har förflutit från brot-

tet och till ungefär en fjärdedel av brott för vilka åtalsrätten preskriberas när fem år har förflutit från den dag då brottet begicks. Exempel på andra anmälningsuppgifter kunde vara anmälningar om polisundersökning eller handräckningsuppdrag. Anmälningar av denna typ bevaras i registret tills fem år har förflutit sedan anmälningen registrerades.

Enligt 3 punkten utplånas uppgifter om en person ur undersöknings- och handräckningssystemets arkivindex när 50 år har förflutit sedan anmälan registrerades. Undersöknings- och handräckningssystemet innehåller uppgifter som ingår i förundersöknings- eller polisundersökningsprotokoll eller andra protokoll. Bevaringstiderna för dessa protokoll regleras av den allmänna arkivlagstiftningen. Protokoll bevaras numera i 50 år. För att det skall gå att hitta uppgifter i ett arkiv behövs det förutom ett aktivt register ett separat index med behövliga identifieringsuppgifter för ärendet. Detta förfarande medger att exempelvis uppgifter om målsägande inte behöver bevaras längre än andra uppgifter i undersöknings- och handräckningssystemet. I synnerhet målsägande som behöver undersökningsprotokoll med tanke på exempelvis ersättningsmål skulle betjänas av indexet, eftersom målen kan bli aktuella först flera årtionden efter den händelse som undersökningsprotokollen hänför sig till. Bevaringstiden för uppgifter i undersöknings- och handräckningssystemets arkivindex sammanfaller härigenom med bevaringstiderna för protokoll enligt arkivlagstiftningen.

Uppgifterna om en efterlyst skall enligt 4 punkten utplånas ur efterlysningsregistret när tre år har förflutit sedan efterlysningen återkallades. Med tanke på polisens normala arbete ute på fältet är det viktigt att uppgifterna inte utplånas förrän tre år har förflutit från det efterlysningen återkallades. Tidigare efterlysningar av en person ingår som viktiga element i häktningssyrkande när häktning yrkas hos domstol för en brottsmisstänkt person som under de tre senaste åren har varit efterlyst på grund av att han dragit sig undan förundersökning, rättegång eller verkställighet av straff.

Punkt 5 stipulerar att uppgifter om personer skall utplånas ur identifieringsregistret då ett år har förflutit sedan en person påträffades eller en okänd avliden identifierades, om det inte finns motiverad orsak att hålla kvar uppgifterna. För polisens vidkommande utmynnar undersökningen i praktiken inte i att en person som anmäls försvunnen hittas eller en okänd avliden identifieras utan följande steg är undersökningar och anmälningar som kan ta lång tid för polisen att utföra. Därför bör utredarna också ha tillgång till anmälningsuppgifterna under en tillräckligt lång tid sedan den berörde hittats eller en okänd avliden identifierats. Ibland kan det vara motiverat att bevara uppgifterna om en person som anmäls försvunnen och som senare förklarats död ännu längre än ett år efter dennes död.

Uppgifter som finns registrerade i egendomsregistret utplånas enligt 6 punkten när ett år har förflutit sedan egendomen har återställts till innehavaren, sålts på auktion eller förstörts. Det är skäl att bevara uppgifterna i registret ytterligare ett år eftersom förundersökningen av det brott som egendomen i registret hör samman med ofta fortsätter efter det att egendomen återställts till innehavaren, sålts på auktion eller förstörts. Uppgifter om egendom som inte har återställts till innehavaren, sålts på auktion eller förstörts, utplånas ur registret när 10 år har förflutit sedan uppgiften registrerades, om det inte finns motiverad anledning att låta uppgifterna stå kvar i registret. Uppgifter om exempelvis dyrbara tavlor eller smycken som anmäls stulna kan finnas kvar i registret i mer än 10 år.

Enligt 7 punkten utplånas uppgifter ur registret över anhållna när 10 år har förflutit sedan den sista uppgiften registrerades. För en person som blivit föremål för brottsundersökning och berövats sin frihet är det viktigt att polisen under en tillräckligt lång tid har uppgifter om hur länge frihetsberövandet varade. Förundersökningen av till exempel ekonomiska brott eller brott mot liv kan ta flera år i anspråk och då är det av största vikt att utredarna under hela förundersökningen har tillgång till uppgifter om alla de åtgärder som polisen vidtagit under undersökningen.

Punkt 8 stipulerar att uppgifterna i regel utplånas ur signalementsregistret och registret över tillvägagångssätt när ett år förflutit sedan den registrerade personen avlidit. Signalement och tillvägagångssätt är nödvändiga uppgifter för polisen när den försöker förhindra brott och utreder brott. Uppgifterna i registret bör därför bevaras så länge den registrerade lever.

Enligt 15 § personregisterlagen skall den registeransvarige se till att en i personregister införd personuppgift som med hänsyn till registrets ändamål är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad, utan obefogat dröjsmål rättas, avförs eller kompletteras, om det är uppenbart att en sådan uppgift äventyrar den registrerades integritetsskydd eller hans intressen eller rättigheter. Det "farligaste" med avseende på integritetsskyddet vore om det efter registreringen vid förundersökningen konstateras att något brott inte begåtts eller att den registrerade till följd av att brottet varit lindrigt inte åtalas, eller om åklagaren fattar ett beslut enligt vilket det inte är fråga om ett brott eller att bevis för brott inte föreligger eller om åtalet mot den registrerade genom beslut av domstolen förkastas och registeruppgifterna om den för brottet misstänkte trots det hänger kvar i registret så länge den registrerade lever. Därför bör uppgifterna utplånas sedan ett år förflutit från beslutet i de fall när förundersökningsledaren fattat beslut om att lägga ned förundersökningen av den anledningen att det framgått att inget brott skett eller förundersökningsledaren fattat ett beslut om att den skyldige med stöd av 2 § 2 mom. förundersökningslagen inte skall åtalas.

Också i de fall där åklagaren beslutar att det inte rör sig om ett brott eller att bevis på ett brott inte föreligger eller åtalet mot den registrerade förkastas genom ett lagakraftvunnet beslut av domstol skall uppgifterna om personen i registret utplånas sedan ett år förflutit från det den registeransvarige fått kännedom om åklagarens eller domstolens beslut. Om det vid förundersökningen har framgått att ingen kan åtalas för brottet skall uppgifterna om personen utplånas när ett år har förflutit sedan åtalsrätten för brottet har preskriberats.

I praktiken tar polisen inte upp signalementet på den brottsmisstänkte i varje fall av misstänkt

brott om det i signalementsregistret och registret över tillvägagångssätt finns färiska uppgifter om den misstänkte. För den brottsmisstänkte är detta ett humant förfarande, som dessutom sparar samhället kostnader. Av denna orsak antecknar polisen att det tidigare signalementet också gäller det senare fallet av misstänkt brott. Situationen är densamma om polisen redan har ett signalement på en brottsmisstänkt men detta är så gammalt att ett nytt signalement bör tas. Då antecknar polisen att det nya signalementet gäller tidigare fall av misstänkt brott.

Detta förfarande leder till att polisen inte behöver bevara mer än en uppsättning signalement på en brottsmisstänkt och att polisen i de ovan relaterade fallen, där uppgifterna skall utplånas sedan ett år förflutit från det beslutet fattades eller kännedom fåtts om beslutet, utplånar uppgifterna om misstänkt brott ur signalementsregistret.

Enligt 9 *punkten* skall uppgifterna i regel utplånas ur registret över efterspanade motorfordon när ett år har förflutit sedan efterlysningen har återkallats. Polisen behöver uppgifter också om återkallade efterlysningar i och med att den egentliga brottsundersökningen i praktiken börjar först när motorfordonet har hittats och i många fall exempelvis tagits i beslag. Oåterkallade efterlysningar utplånas senast när 10 år förflutit sedan efterlysningen antecknades om det inte finns grundad anledning att alltjämt bevara uppgifterna. Exempelvis efterlysningsuppgifterna om en dyr bil som anmäls stulen kan hållas kvar i registret också efter 10 år.

Uppgifter i registret för förmedling av meddelanden utplånas enligt 10 *punkten* när två år har förflutit sedan meddelandet förmedlades. När det till exempel är fråga om att förmedla en uppgift till poliserna i grannhäraden om ett bankrån är det svårt att exakt avgöra hur länge polisinsättningar inom samarbetsområdet bör ha tillgång till meddelandet för att kunna sätta stopp för eventuella nya rån. En tvåårsperiod ger polisen möjligheter att följa brotten inom närområdena och bättre rikta in övervakningen på olika objekt.

Uppgifter om personer under 15 år utplånas ur datasystemet för polisärenden då ett år har för-

flutit sedan den registrerade blev myndig. Uppgifterna utplånas dock inte på denna grund om någon av anteckningarna gäller ett grovt brott eller om flera anteckningar gjorts under tiden 15—17 år. När det exempelvis gäller tillstånds-förvaltningsärenden bör beslutsfattaren alltid göra en separat bedömning av registeruppgiftens betydelse bland annat med hänsyn till den tid som förflutit från den händelse som gett upphov till anteckningen. Genom att anteckningar om små saker som skett i den registrerades barndom utplånas snabbt finns det inga möjligheter att de skulle påverka negativt avgöranden rörande den unga och därmed blir det lättare för honom eller henne att anpassa sig till samhället.

På de grunder som nämns tidigare i paragrafen utplånas personuppgifter dock inte om det till de uppgifter som gäller en person har fogats uppgifter om honom som hänför sig till hans egen säkerhet eller polisens säkerhet i arbetet. Säkerhetsuppgifter av detta slag är av största vikt för såväl personen själv som polisen och bör hänga kvar i datasystemet.

Alla uppgifter om en person skall dock utplånas ur datasystemet senast då ett år har förflutit från hans död

24 d §. Utplåning av uppgifter ur datasystemet för förvaltningsärenden. I denna nya paragraf föreslår utskottet regler för hur länge uppgifter i datasystemet för förvaltningsärenden skall bevaras.

Punkt 1 i 1 mom. stipulerar att uppgifter i identitetskortsregistret, passregistret, ordningsmannaregistret och väktarregistret skall utplånas när 10 år har förflutit sedan tillståndets giltighetstid löpte ut. När det gäller tillstånd på viss tid bör polisen kunna följa deras livscykel tillräckligt länge efter det att giltighetstiden löpt ut. Polisen håller alldeles särskilt ögonen på de tillstånd som anmälts ha förkommit eller blivit stulna eller som inte återlämnats till polisen i samband med eventuell återtagning av tillståndet. Uppgifter om avslag på ansökan, uppgifter om hinder och anmärkningar och uppgifter om avgivna utlåtan- den utplånas när 10 år har förflutit sedan anteckningen gjordes.

Enligt *2 punkten* utplånas uppgifterna ur kontrollkortsregistret då fem år har förflutit sedan

uppgiften infördes. För att frågor i anknytning till olaglig vistelse i landet eller olagligt arbete här skall kunna utredas krävs att uppgifter om visumskyldiga utläningar bevaras tillräckligt länge. Till exempel när man misstänker att en arbetsgivare brutit mot bestämmelserna om arbetstillstånd bör det gå att visa vid vilka tidpunkter under en längre tid den utländske arbetstagar- en anlänt till landet.

I 3 punkten stipuleras att uppgifter i registret för identifiering av utläningar skall utplånas när 10 år förflutit från registreringen. Övervakningen av utläningar enligt 53 a § utlänningslagen som anländer till landet spänner över en lång tidsperi- od. Vid övervakningen har det ofta konstaterats att de förvisade försöker återvända ett flertal gånger och då uppger uppgifter om sig själva som avviker från dem de tidigare uppgett. Därför bör uppgifterna bevaras under en tillräckligt lång period. Om en registrerad utläning får finskt medborgarskap skall uppgifterna utplånas sedan ett år förflutit från det medborgarskapet bevilja- des.

Alla uppgifter om en person skall dock utplånas ur datasystemet senast då ett år har förflutit från hans död.

24 e §. Utplåning av uppgifter ur polisens övriga permanenta personregister. I denna nya paragraf föreslår utskottet regler för hur länge uppgifter skall bevaras i polisens övriga permanenta per- sonregister.

Enligt 1 mom. *1 punkten* utplånas uppgifter ur manuellt förda register för polisens rikstäckande bruk när ett år förflutit från den registrerades död. I praktiken är det synnerligen besvärligt och kräver stora personella insatser att följa anteck- ningstiderna i de manuella kartoteken och att hålla kontroll på de divergerande utplåningsti- derna. Av denna orsak grundar sig utplåningen av uppgifter i sådana kartotek på uppgifter om personens död.

Enligt *2 punkten* utplånas uppgifter ur person- register som har inrättats för en eller flera polis- enheters bruk när 10 år har förflutit från registre- ringen. Inom det praktiska polisarbetet har en bevaringstid på 10 år visat sig lämplig med hän- syn till att polisen skall kunna arbeta ändamåls- enligt och effektivt.

Ett personregister som har inrättats för att användas av en person tillhörande polispersonalen eller av en arbetsgrupp bestående av sådana personer är allmänhet tillfälliga. Med tanke på motsvarande permanenta register föreslås i 1 mom. 3 punkten en liknande passus som den som ingår i den allmänna regeln om utplåning i personregisterlagen, nämligen att uppgiften blivit onödig. I det fall att den registeransvarige får uppgift om ett beslut av åklagaren om att inget brott föreligger utplånas uppgifterna när ett år har förflutit sedan uppgiften inflöt. I övriga fall utplånas uppgifterna när ett år förflutit sedan åtalsrätten för brottet preskriberades. Enligt uppgifter till utskottet är registertyperna så många att det i praktiken är helt omöjligt att ange närmare bevaringstider.

Enligt 15 § personregisterlagen skall den registeransvarige se till att en i personregister införd personuppgift som med hänsyn till registrets ändamål är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad, utan obefogat dröjsmål rättas, avförs eller kompletteras, om det är uppenbart att en sådan uppgift äventyrar den registrerades integritetsskydd eller hans intressen eller rättigheter. Det "farligaste" med avseende på integritetsskyddet vore om det efter registreringen vid förundersökningen konstateras att något brott inte begåtts eller att den registrerade till följd av att brottet varit lindrigt inte åtalas, eller om åklagaren fattar ett beslut enligt vilket det inte är fråga om ett brott eller att bevis för brott inte föreligger eller om åtalet mot den registrerade genom beslut av domstolen förkastas, men registeruppgifterna om den för brottet misstänkte trots det hänger kvar i registret så länge den registrerade lever. Därför bör uppgifterna utplånas sedan ett år förflutit från beslutet i de fall när förundersökningsledaren fattat beslut om att lägga ned förundersökningen av den anledningen att det framgått att inget brott skett eller förundersökningsledaren fattat ett beslut om att den skyldige med stöd av 2 § 2 mom. förundersökningslagen inte skall åtalas.

Också då det enligt åklagaren inte är fråga om ett brott i saken eller inte finns bevis på brott eller då ett åtal som väckts mot en registrerad förkastas genom en domstols lagakraftvunna avgöran-

de, utplånas registeruppgifter om en person ur registren i 1 mom. när ett år har förflutit sedan den registeransvarige fick kännedom om åklagarens eller domstolens avgörande. Likaså utplånas uppgifter om en registrerad ur dessa register när ett år har förflutit sedan åtalsrätten för det misstänkta brottet preskriberades, då förundersökningen har visat att ingen kan åtalas.

Ur andra personregister inrättade för behandling av förvaltningsärenden än datasystemet i 1 b § utplånas uppgifterna ett år efter den registrerades död. I förvaltningsärenden gäller beslut, tillstånd och andra motsvarande förvaltningsåtgärder ofta tills vidare eller under en viss, rätt lång tid. Registeruppgifter av detta slag bör därför bevaras så länge den registrerade lever.

6 a kap. Särskilda bestämmelser. Utskottet föreslår att en ny kapitelrubrik, "6 a kap. Särskilda bestämmelser." tas in före 25 § till följd av ändringarna.

25 §. Närmare bestämmelser, föreskrifter och anvisningar. Enligt 25 § 2 mom. i lagförslaget kan polisens högsta ledning meddela närmare föreskrifter och anvisningar om hur uppgifter som ankommer på polisen skall utföras. Både formuleringen av förslaget och motiveringen ger vid handen att det är fråga om föreskrifter och anvisningar som gäller tekniska omständigheter och polismyndigheternas behörighet. Enligt grundlagsutskottets utlåtande utgör förslaget författningsrättsligt sett inget problem. Förvaltningsutskottet ger dock akt på att det föreslagna momentet och paragrafens nuvarande bemyndigande att utfärda förordning inte överlappar varandra.

Övriga ställningstaganden

Förvaltningsutskottet har beaktat de författningsrättsliga anmärkningarna i grundlagsutskottets utlåtande och lagförslaget kan därför behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen bestämmer.

Förslag till beslut

Med stöd av vad som anförts ovan föreslår förvaltningsutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns med följande ändrade lydelse:

Lag

om ändring av lagen om lag polisens personregister

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 24 § 2 mom., ändras (utesl.) 1 § 2 mom., 2 §, 4 § 1 mom., 5 § 1 mom., 13 § 2 mom. 2—4 och 6 punkten, 15 §, 17 § 2 och 4 mom., 18 § 2 mom., 19 §, 23 § 1, 2 och 4 mom., rubriken för 6 kap., rubriken för 24 och 25 §, samt fogas till lagen nya 1 a, 1 b, 9 a, 13 a §, till 14 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 16 a §, till 17 § ett nytt 4 mom., varvid ändrade 4 mom. blir 5 mom., till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag /1997, nya 5 och 6 mom., varvid gällande 5 mom. blir 7 mom., (utesl.) till lagen nya 24 a—24 e §, före 25 § en ny rubrik för 6 a kap. och till 25 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Personregister som avses i 1 mom. är *datasystemet för polisärenden, datasystemet för förvaltningsärenden, datasystemet för misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem* samt de register som inrättats enligt 2 kap.

1 a § (Ny)

Datasystemet för polisärenden

Datasystemet för polisärenden är avsett för polisens riksomfattande bruk och upprätthålls med automatisk databehandling.

Delregister inom datasystemet för polisärenden är

- 1) brottsanmälningsindex,
- 2) undersöknings- och handräckningssystemet,
- 3) undersöknings- och handräckningssystemets arkivindex,
- 4) efterlysningsregistret,
- 5) identifieringsregistret,
- 6) egendomsregistret,
- 7) registret över anhållna,
- 8) signalementsregistret,
- 9) registret över tillvägagångssätt,
- 10) registret över efterspanade motorfordon samt
- 11) registret för förmedling av meddelanden.

För databasen inom datasystemet för polisärenden och dess separata delregister får för sambruk av datasystemet inhämtas och i dem registreras personuppgifter som behövs för skötseln av de uppgifter som anges i 1 § 1 mom. polislagen. Närmare

bestämmelser om uppgifter som registreras i datasystemet utfärdas genom förordning.

1 b § (Ny)

Datasystemet för förvaltningsärenden

Datasystemet för förvaltningsärenden är avsett för polisens riksomfattande bruk och förs med automatisk databehandling.

Delregister inom datasystemet för förvaltningsärenden är

- 1) vapentillståndsregistret,
- 2) identitetskortsregistret,
- 3) passregistret,
- 4) kontrollkortsregistret,
- 5) registret för identifiering av utlänningar,
- 6) väktarregistret samt
- 7) ordningsmannaregistret.

För databasen inom datasystemet för förvaltningsärenden och i dess separata delregister får för sambruk av datasystemet inhämtas och i dem registreras personuppgifter som behövs för skötseln av de uppgifter som anges i 1 § 2 mom. polislagen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som registreras i datasystemet utfärdas genom förordning.

2 §

(Som i RP)

4 § (Ny)

Inrättande av personregister

Andra personregister än de som avses i 1 a, 1 b, 2 och 3 § kan, beroende på användningsändamålet, inrättas

- 1) för polisens riksomfattande bruk,
- 2) för flera än en polisenhets bruk,
- 3) för en polisenhets bruk eller
- 4) för att användas av en person som hör till polispersonalen eller en arbetsgrupp som består av flera sådana personer.

5 §

Personregister avsedda för polisens riksomfattande bruk

Om permanenta personregister som är avsedda för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling bestäms i 1 kap. (Utesl.)

9 a § (Ny)

Uppgifter i polisens andra permanenta personregister

I andra än de i 1 a § avsedda personregister som polisen inrättat med tanke på förundersökningar, polisutredningar samt upprätthållande av den allmänna ordningen och säkerheten får inhämtas och registreras information som behövs för skötseln av uppgifter enligt 1 § 1 mom. polislagen.

För andra än de i 1 b § avsedda permanenta personregistren som polisen inrättat med tanke på behandling av förvaltningsärenden får inhämtas och registreras information som behövs för skötseln av uppgifter enligt 1 § 2 mom. polislagen.

13 §

Polisens rätt till uppgifter ur vissa register

Polisen har rätt att enligt avtal med den registransvarige genom teknisk anslutning få

- (1 punkten *utesl.*)
- (2—4 punkten som i RP)
- (5 punkten *utesl.*)
- (6 punkten som i RP)

13 a, 14, 15, 16 a, 17 och 18 §
(Som i RP)

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

(1 mom. 1—3 punkten som i RP)

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,
(1 mom. 5—8 punkten som i RP)
(2 mom. som i RP)

20 §

(Som i RP)

23 §

Utlåtanden om tillförlitlighet

Polisen har rätt att i behövlig omfattning använda uppgifter ur polisens personregister när utlåtanden ges om

(1 punkten som i RP)

2) en persons tillförlitlighet när det är fråga om skötseln av en uppgift som ger tillträde till statshemligheter eller sådana företagshemligheter eller informationer som kunde äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse om de röjs olovligen, eller

3) en persons tillförlitlighet att få tillträde till en plats som är av betydelse för statens säkerhet, ett betydande allmänt intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse (*utesl.*).

(1 mom. 4 punkten *utesl.*)

(2 mom. som i RP)

Den registrerade har rätt att få veta om ett utlåtande enligt 1 mom. 1 punkten har getts om honom, och han skall underrättas om att ett utlåtande enligt 1 mom. 2—3 punkten har begärts eller givits, om inte detta uppenbart äventyrar statens säkerhet.

6 kap.

Utplåning av uppgifter i personregister

24 §

Uppgift som konstaterats vara felaktig

(2 och 3 mom. *utesl.*)

24 a § (Ny)

Utplåning av uppgifter ur datasystemet för misstänkta

Ur databasen inom datasystemet för misstänkta och ur dess separata delregister skall uppgifter utplånas enligt följande:

1) ur registret för misstänkta då 10 år har förflutit sedan den sista uppgiften infördes samt

2) ur Europolregistret när de inte längre är nödvändiga för att den europeiska polisbyrån skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Nödvändigheten att bevara uppgifter i Europolregistret vidare undersöks senast tre år efter att de infördes i registret eller deras nödvändighet senast kontrollerades. Den nya kontrollen antecknas. Om personuppgifter som har lämnats ut till den europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem utplånas ur Europolregistret skall den europeiska polisbyrån underrättas om detta.

24 b § (Ny)

Utplåning av uppgifter ur skyddspolisens funktionella datasystem

Uppgifter som gäller en person skall utplånas ur skyddspolisens funktionella datasystem då 25 år har förflutit sedan den sista uppgiften infördes. Utlåtanden om tillförlitlighet utplånas dock då 10 år har förflutit sedan de gavs.

24 c § (Ny)

Utplåning av uppgifter ur datasystemet för polisärenden

Ur databasen inom datasystemet för polisärenden och de separata delregistren skall uppgifter utplånas enligt följande:

1) ur brottsanmälningsindexet då ett år har förflutit sedan åtalsrätten för det misstänkta brottet preskriberades,

2) ur undersöknings- och handräckningssystemet polisanmälningsuppgifter då ett år har förflutit sedan åtalsrätten för det misstänkta brottet preskriberades och övriga anmälningsuppgifter då fem år har förflutit sedan anmälningen registrerades,

3) ur arkivindex inom undersöknings- och hand-

räckningssystemet då 50 år har förflutit sedan anmälningen registrerades,

4) ur efterlysningsregistret då tre år har förflutit sedan efterlysningen återkallades,

5) ur identifieringsregistret då ett år har förflutit sedan en person påträffades eller en okänd avliden identifierades, om det inte finns grundad anledning att alltjämt bevara uppgifterna,

6) ur egendomsregistret då ett år har förflutit sedan egendomen återställdes till innehavaren, såldes på auktion eller förstördes, dock senast då 10 år har förflutit sedan den sista uppgiften antecknades, om det inte finns grundad anledning att alltjämt bevara uppgifterna,

7) ur registret över anhållna då 10 år har förflutit sedan den sista uppgiften antecknades,

8) ur signalementsregistret och registret över tillvägagångssätt då ett år har förflutit

a) sedan förundersökningen avslutades då den visat att inget brott begåtts,

b) sedan förundersökningsmyndigheten med stöd av 2 § 2 mom. förundersökningslagen (449/1987) beslutade avstå från åtgärder för att väcka åtal mot den som gjort sig skyldig till ett brott,

c) sedan åtalsrätten för det misstänkta brottet preskriberades då förundersökningen visat att ingen kan åtalas,

d) sedan den registeransvarige fick kännedom om åklagarens beslut enligt vilket det i saken inte är fråga om ett brott eller inte finns bevis på brott, eller

e) sedan ett åtal som väckts mot den registrerade förkastades genom en domstols lagakraftvunna avgörande,

9) ur registret över efterspanade motorfordon då ett år har förflutit sedan efterlysningen återkallades eller senast då 10 år har förflutit sedan efterlysningen antecknades, om det inte finns grundad anledning att alltjämt bevara uppgifterna, samt

10) ur registret för förmedling av meddelanden då två år har förflutit sedan meddelandet förmedlades.

Anteckningar om personer under 15 år skall utplånas ur datasystemet när ett år har förflutit sedan den registrerade fyllde 18 år. Uppgifterna skall dock inte utplånas på denna grund, om någon av anteckningarna gäller en brottslig gärning, för vilken inte föreskrivs något annat straff än fängelse

eller om nya anteckningar om en registrerad som vid registreringen var yngre än 15 år införs innan han har fyllt 18 år.

Personuppgifter utplånas inte på de grunder som anges i 1 och 2 mom., om det till dem har fogats uppgifter som hänför sig till en persons egen säkerhet eller polisens säkerhet i arbetet.

Alla uppgifter om en person skall dock utplånas ur datasystemet senast ett år efter den registrerades död.

24 d § (Ny)

Utplåning av uppgifter ur datasystemet för förvaltningsärenden

Ur databasen inom datasystemet för förvaltningsärenden och dess separata delregister skall uppgifter utplånas enligt följande:

1) ur identitetskorts-, pass-, väktar- och ordningsmannaregistret uppgifterna om tillstånd då 10 år har förflutit sedan utgången av tillståndets giltighetstid samt uppgifter om avslag på ansökan, uppgifter om återkallelse, hinder och anmärkningar samt uppgifter om utlåtanden, då 10 år har förflutit sedan ansökan avslogs, anteckning gjordes om återkallelse, hinder eller anmärkning eller utlåtande gavs,

2) ur kontrollkortsregistret då fem år har förflutit sedan uppgiften infördes, samt

3) ur registret för identifiering av utlänningar då 10 år har förflutit sedan registreringen eller då ett år har förflutit sedan den registrerade beviljades finskt medborgarskap.

Alla uppgifter om en person skall dock utplånas ur datasystemet senast ett år efter den registrerades död.

24 e § (Ny)

Utplåning av uppgifter ur övriga permanenta personregister

Ur andra personregister inrättade för förundersöknings- och polisutredningsändamål samt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet än datasystemen för polisärenden enligt 11 a § skall uppgifter utplånas enligt följande:

1) ur register som har inrättats för polisens riksomfattande bruk och som förs manuellt, då ett år har förflutit sedan den registrerades död,

2) ur personregister som har inrättats för en eller flera polisenheters bruk, då 10 år har förflutit sedan den gärning, åtgärd eller händelse som föranledde registreringen antecknades, samt

3) ur permanenta personregister som har inrättats för att användas av en person som hör till polispersonalen eller av en arbetsgrupp som består av sådana personer, när uppgiften har konstaterats vara onödig med tanke på registrets användningsändamål.

Ur registren i 1 mom. skall uppgifter dock utplånas då ett år har förflutit

1) sedan förundersökningen avslutades, då den visat att inget brott begåtts,

2) sedan förundersökningsmyndigheten med stöd av 2 § 2 mom. förundersökningslagen beslutade avstå från åtgärder för att väcka åtal mot den som gjort sig skyldig till ett brott,

3) sedan åtalsrätten för det misstänkta brottet preskriberades, då förundersökningen visat att ingen kan åtalas,

4) sedan den registeransvarige fick kännedom om åklagarens beslut enligt vilket det i saken inte är fråga om ett brott eller inte finns bevis på brott, eller

5) sedan ett åtal som väckts mot den registrerade förkastades genom en domstols lagakraftvunna avgörande.

Personuppgifter utplånas inte på de grunder som anges i 1 mom. 2 och 3 punkten och 2 mom., om till dem har fogats sådana uppgifter som gäller en persons egen säkerhet eller polisen säkerhet i arbetet.

Ur andra personregister som har inrättats för behandling av förvaltningsärenden än ur datasystemet för förvaltningsärenden i 1 b § skall uppgifter utplånas ett år efter den registrerades död.

6 a kap.

Särskilda bestämmelser (Nytt)

25 § (Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen (Som i RP)

Helsingfors den 10 december 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Ulla Juurola /sd
Timo Järvilahti /cent
Reijo Kallio /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Juha Karpio /saml

Valto Koski /sd
Osmo Kurola /saml
Jukka Mikkola /sd
Tuija Pohjola /sd
Veijo Puhjo /vgr
Erkki Pulliainen /gröna
Aulis Ranta-Muotio /cent.

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 29/1997 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om polisens personregister

Till Förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 oktober 1997 proposition 133/1997 rd med förslag till lag om ändring av lagen om polisens personregister till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- dataförvaltningschef Aulis Gerlander, överin-

spektör Jouko Huhtamäki och lagstiftningsrådet Antti Pelttari, inrikesministeriet

- lagstiftningsrådet Anna-Riitta Wallin, justitieministeriet
- dataombudsman Jorma Kuopus
- kriminalöverinspektör Kimmo Hakonen, centralkriminalpolisen
- professor Mikael Hidén
- professor Antero Jyränki
- professor Olli Mäenpää
- professor Ilkka Saraviita
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om polisens personregister ändras. De föreslagna ändringarna har sin grund i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå och dess tilläggsprotokoll om behörigheten för Europeiska gemenskapernas domstol. Den europeiska polisbyrån har till uppgift att bistå de behöriga myndigheterna i EU:s medlemsstater vid förebyggande och utredning av internationell brottslighet som avses i konventionen. En proposition om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen och tilläggsprotokollet avges separat.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå.

I motiveringen till lagstiftningsordningen behandlas de föreslagna bestämmelserna om uppgifter som lämnas till Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem, användningen och utlämningen av dessa uppgifter samt rätten att kontrollera dem. Med hänsyn till det viktiga samhälleliga behov som ligger bakom registreringen och de stränga villkor som föreslås för att uppgifter skall få inhämtas och registreras anser regeringen i propositionens motivering att förslaget inte utgör något problem med tanke på 8 § regeringsformen. Regeringen anser dock att det är önskvärt att utlåtande av grundlagsutskottet inhämtas i frågan.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Syftet med propositionen är att ändra lagen om polisens personregister så att den omfattar utlämning av uppgifter ur polisens personregister till Europeiska polisbyrån, Europol, och framför allt inrättandet av ett datoriserat informationssystem för Europol och utlämningen av uppgifter till systemet och behöriga myndigheter i Europols medlemsstater samt inhämtandet av uppgifter ur ADB-systemet. I detta sammanhang är framför allt 8 § 1 mom. regeringsformen ett viktigt lagrum i grundlagen. Där bestäms: "Envars privatliv, heder och hemfrid är tryggade. Om skydd för personuppgifter stadgas närmare i lag." Hänvisningen till skyddet för personuppgifter förutsätter enligt reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd) att lagstiftaren bestämmer om denna rätt, medan detaljerna i regleringen lämnas beroende av lagstiftarens prövning. Lagstiftarens rörelsefrihet begränsas å andra sidan av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i vars och ens privatliv, som i princip skyddas i samma moment.

Kort efter att reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna trätt i kraft gjorde utskottet en bedömning av bestämmelserna i 8 § 1 mom. regeringsformen i ett utlåtande som gällde ett förslag till lag om fullgörande av polisuppgifter inom försvarsmakten (GrUU 8/1995 rd). Utskottet betonade generellt betydelsen av detaljerade och exakta bestämmelser i lagen. Utskottet påpekade särskilt att också frågan om hur länge uppgifter i personregister skall bevaras omfattas av kravet i 8 § 1 mom. regeringsformen att det skall bestämmas om den i lag. Utskottet upprepade sin ståndpunkt i utlåtandet 7/1997 rd.

Enligt propositionen skall Europolregistret utgöra ett nytt delregister i datasystemet för misstänkta i polisens personregister. Vilka uppgifter som får föras in i registret bestäms enligt 2 § 4 mom. i sista hand utifrån Europols behörighet. Detta regleras i Europolkonventionen (RP 136/1997 rd), framför allt i artikel 2 och artikel 8.

Europolregistret svarar mot ett viktigt samhälleligt behov. Europol, som uppgifterna lämnas till, är inte en finländsk myndighet. Europol

kan vidarebefordra uppgifter till myndigheterna i ett annat medlemsland. I sitt utlåtande 28/1997 rd ansåg utskottet dock att konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå inte föranleder några anmärkningar med tanke på 8 § 1 mom. regeringsformen. Den viktigaste orsaken till denna ståndpunkt var att artikel 14 i konventionen innehåller tillräckliga garantier för datasekretessen. Också rättsskyddsarrangemangen ansågs adekvata.

Bestämmelserna i lagförslaget 24 § gäller utplåning av uppgifter ur personregister. Det nya 2 mom., som gäller Europolregistret, fyller enligt utskottets uppfattning kravet på att det skall bestämmas om saken i lag. Enligt 3 mom. utfärdas genom förordning bestämmelser om den tid registrerade uppgifter i övriga register skall bevaras. Denna bestämmelse strider klart mot utskottets ståndpunkt i ovannämnda utlåtanden och leder till att lagförslaget måste behandlas i kvalificerad lagstiftningsordning. Lagen kan emellertid stiftas i vanlig lagstiftningsordning, om bestämmelser angående förvaringstiderna tas in i momentet eller om momentet stryks i detta sammanhang. I det senare fallet tillämpas den allmänna lagstiftningen om personregister på förvaringstiderna till dess att en total revidering av lagen om polisens personregister eventuellt genomförs och bestämmelser om detta frågekomplex i samband därmed tas in i lagen.

Enligt 23 § 1 mom. 4 punkten i lagförslaget har polisen rätt att med vissa begränsningar använda uppgifter ur polisens personregister för utlåtanden om en persons tillförlitlighet när det gäller att pröva frågan om han skall beviljas en föreslagen titel eller värdighet. Polisens personregister har inrättats för att göra det möjligt för polisen att utföra de uppgifter som anges i 1 § polislagen. Den nu föreslagna användningen av registren för att ge utlåtanden om en persons tillförlitlighet faller utanför ramen för dessa uppgifter. Utskottet anser att denna bestämmelse bör strykas med hänvisning till 8 § 1 mom. regeringsformen.

Med stöd av lagförslaget 25 § 2 mom. kan polisens högsta ledning meddela närmare föreskrifter och anvisningar om hur åtgärder som

ankommer på polisen skall vidtas. Både formuleringen av förslaget och motiveringen ger vid handen att det är fråga om föreskrifter och anvisningar som gäller tekniska omständigheter och polismyndigheternas behörighet i olika fall. Författningsrättsligt sett utgör förslaget inget problem, menar utskottet. Förvaltningsutskottet bör dock utreda om förslaget kan preciseras så att det och paragrafens nuvarande bemyndigande att utfärda förordning inte överlappar varandra.

Helsingfors den 25 november 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Ville Itälä /saml
vordf. Johannes Koskinen /sd
medl. Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Anneli Jäätteenmäki /cent
Juha Korkea-
oja /cent
Valto Koski /sd
Heikki Koskinen /saml

Utlåtande

På grund av det ovanstående anför grundlagsutskottet vördsamt

att lagförslaget kan behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen bestämmer om utskottets författningsrättsliga anmärkning med anledning av 24 § 3 mom. beaktas på behörigt sätt.

Jorma Kukkonen /sd
Johannes Leppänen /cent
Jukka Mikkola /sd (delvis)
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /vgr
Maija-Liisa Veteläinen /cent
suppl. Jouko Jääskeläinen /fkf.

